

ten te worden gelezen en bestudeerd, vooral ook in ons land, waar, naar het mij voorkomt, aan de pathologische physiologie over het geheel te weinig aandacht wordt geschonken. De omstandigheid, dat FISCHLER zelf tal van onderzoekingen op het gebied der leverpathologie heeft verricht (ik noem slechts zijn verbetering van de methodiek der operatie van ECK, en de proeven met zijn medewerkers aan niet minder dan 250 op deze wijze geopereerde honden verricht, zijn onderzoekingen over het urobiline), verhoogt het belang van dit werk. Aan den anderen kant is de begrijpelijke neiging van den schrijver, zijn eigen onderzoekingen in het middenpunt zijner besprekingen te plaatsen, oorzaak van zekere onevenredigheid. Om een voorbeeld te noemen: de pathogenese der galsteen, de galbereiding, worden slechts uiterst kort behandeld, terwijl aan de methode van ECK en wat daarmee samenhangt, een geheel hoofdstuk en meer worden gewijd. Doch deze opmerking verandert niets aan de boven gedane uitspraak, dat FISCHLER's boek ten zeerste onze belangstelling verdient; de lezing ervan zal niet alleen de reeds verkregen kennis omtrent de verrichtingen der lever in gezondheid en ziekte kunnen verbreiden, maar ook tot nieuwe onderzoekingen aansporen.

HIJMANS VAN DEN BERGH.

Annales de la Clinique chirurgicale du professeur PIERRE DELBET, n°. 5. Methode de traitement des fractures. Paris, Librairie FELIX ALCAN, 1916. Prijs 20 francs.

In dit lijvig boek staat veel goeds. DELBET vertelt ons er in, hoe hij, van bepaalde beginselen uitgaande, gekomen is tot zijn tegenwoordige, in vele opzichten zeker zeer volmaakte methode van beenbreukbehandeling. Een stukje chirurgische geschiedenis!

De zuurdeesem van CHAMPIONNIÈRE heeft sterk op DELBET's arbeid gewerkt, doch daarnaast vinden wij krachtig ook het streven om te komen tot anatomische repositie.

Het beginsel der behandeling: verbanden, die veel vrijheid van beweging toelaten, en tevens, zoo noodig en zoo mogelijk, door voortdurend werkende krachten de repositie trachten te verkrijgen of te handhaven. DELBET stelt zijn eischen veel hooger dan BARDENHEUER; het gebroken lid moet zoo spoedig mogelijk zijn *normale* functie hervatten; menschen met dijbeenbreuken loopen soms na 10 dagen, die met onderbeensbreuken na 3.

De krachten, waarmede DELBET werkt, worden verkregen door veeren, die uitschuivend werken op twee in elkaar schuivende staven, welke vastzitten in twee ringen, die op steunpunten peripher en centraal van de breukplaats aangrijpen. De steunpunten worden verkregen door omkleede halfringen (in bilplooï en oksel) of door nauwkeurig op de huid gemodelleerde gipsringen (femurcondyli, malleoli, verbreding van tibia en fibula onder de knie). De veerende krachten kunnen worden uitgeschakeld, waardoor twee ringen worden verkregen, door één of meer vaste staven verbonden, waardoor de methode overeenkomst verkrijgt met die van HACKENBRUCH. Zeer verschillend blijft echter de bescherming der beenverbredingen; bij HACKENBRUCH door kussentjes van kunst-

gummi, bij DELBET door zeer nauwkeurige modelleering, vooral zonder eenige snoering. Dat met deze methode zeer voortreffelijke resultaten te bereiken zijn, bewijst dit boek, waarvan de platenreeks aan het einde een hoogst aantrekkelijk deel uitmaakt. Wat méér platen in den tekst zou zeker de aantrekkelijkheid van het geheel hebben verhoogd.

Ten slotte ben ik van meening, dat de methode van DELBET, evenals trouwens die van HACKENBRUCH, hoe voortreffelijke uitkomsten ook gevend in handen harer uitvinders, slechts door zeer bevoegden onder uiterst nauwkeurige contrôle zal mogen worden toegepast en dus niet spoedig een algemeen gebruikte methode zal worden.

Het boek van DELBET behoort in de boekenkast van den onder gunstige omstandigheden werkenden speciaalchirurg, gelijk zijn methode behoort in diens handen.

J. H. ZAAIJER.

BEROEPSBELANGEN.

MELK VOOR EEN DOODE. — Te Beilijn werd aan de centrale voor ziekenvoeding een attest voor melkverstrekking tot 1 Augustus ontvangen. Den 17en Juli werd van denzelfden arts een attest ontvangen voor verdere verstrekking tot 1 October. Inmiddels bleek, dat de zieke reeds in het begin van Juni was gestorven. Ter opheldering deelde de arts mede, dat de groote hoeveelheid der vereischte attesten het noodig maakt, dat de formulieren tot voortzetting van verstrekking reeds vóór de maand, waarin die voortzetting door den arts moet worden aangevraagd (in dit geval half Juli), door de belanghebbenden ter onderteekening worden ingeleverd. Zóó had hij het bedoelde formulier reeds lang in huis, en verzond hij het op zijn tijd, niet wetende, dat de zieke reeds was gestorven. Hij vermoedt, dat een andere arts was ontboden.

Jur. dr. C. JANSSEN zegt in *Zeitschr. f. ärztl. Fortb.*, dat hier geen sprake is van overtreding van § 278 Str. G. B. — geneeskundige verklaring „tegen beter weten in” —, welke met ten hoogste twee jaren gevangenisstraf wordt bedreigd. Maar wel kan hier worden gesproken van nalatigheid, waarvoor kan worden vervolgd door de eererechtbank. Het Pruisische eeregerechtshof eischt, dat uit het geneeskundig attest duidelijk blijke, of het bevestigde feit door den arts zelf is waargenomen, of dat de mededeeling berust op geloofwaardig geachte mededeelingen van den patiënt of van derden.

ZIJN DE DOKTERS HALF-ONWETENDEN? — Dit vraagt *Le Caducée* naar aanleiding van een uitlating van een dokter in een cursus voor tuberculose-bezoeksters: „Deze lessen moeten buiten den engen kring, waarin zij worden voorgedragen, worden verspreid, en in de eerste plaats ... onder de dokters. Ja, onder de dokters. Deze zullen daarin ongetwijfeld dingen vinden, vooral van theoretischen aard, die zij weten. Maar er zijn andere zaken, praktisch van groot belang, die zij niet of slechts zeer onvoldoende weten. Ik ben althans spoedig er achter gekomen, dat ik tot deze groep van half-onwetenden behoorde. Maar het is noodig, dat alle artsen goed weten, hoe men tuberculoselijders moet behandelen”. *Le Caducée* gelooft gaarne, dat de spreker zulk een half-onwetende is; het uitbazuinen van zijn bekentenis is een wellicht iets te ver gedreven reclame, maar dat is zijn zaak. Maar het oordeel, dat hij over zichzelf moet vellen, over al zijn collega's uit te strekken, dat gaat al te ver.

Zulke uitingen over de bekwaamheid der artsen zullen niet onopgemerkt en ook niet ongebruikt worden gelaten door de kwakzalvers op tuberculosegebied. *En reeds daardoor zal aan de tuberculoselijders onnoemelijk nadeel worden toegebracht.*

Maar afgezien daarvan — en nu spreek ik niet alleen over Frankrijk — is het botte aankweken van betweterij bij tuberculosebezoeksters, en het negeeren van den